

Advies nr. 2012/11 van 18 oktober 2012

Arbitragecommissie

**Wet van 19 december 2005 betreffende de precontractuele informatie bij
commerciële samenwerkingsovereenkomsten.**

**Advies over de verbintenissen aangaan tijdens
de bedenktijd van een maand**

Inleiding

Tijdens haar vergaderingen van 13 maart, 7 juni, 22 juni en 14 september 2012 heeft de arbitragecommissie het initiatief genomen om zich te buigen over het probleem van het lot van de verbintenissen aangegaan door de persoon die het recht verkrijgt gedurende de bedenktijd van één maand zoals bepaald in artikel 3 van de wet van 19 december 2005 betreffende de contractuele informatie bij commerciële samenwerkingsovereenkomsten (hierna « de wet »), in het geval dat de commerciële samenwerkingsovereenkomst uiteindelijk niet wordt ondertekend.¹

Advies

1) De wettekst

Artikel 3, lid 2 van de wet voorziet in een verbod om verbintenissen aan te gaan in het kader van de toekomstige commerciële samenwerkingsovereenkomst tijdens de verplichte bedenktijd van één maand. In de wettekst staat inderdaad te lezen “ *Er mag geen enkele verbintenis worden aangegaan en er mag geen enkele vergoeding, bedrag of waarborg worden gevraagd of betaald voor het verstrijken van de termijn van een maand volgend op de afgifte van het in dit artikel beoogde document*”.

Niet-naleving van deze bepaling wordt gesanctioneerd door artikel 5 van de wet. Dit artikel voorziet in de mogelijkheid voor de persoon die het recht verkrijgt om de nietigheid van de commerciële samenwerkingsovereenkomst in te roepen binnen de twee jaar na het sluiten van de overeenkomst.

2) Doelstelling van de wet

De arbitragecommissie herinnert aan het principe van de onafhankelijkheid van de partijen op het vlak van commerciële samenwerking, een principe dat over het algemeen wordt benadrukt in de ontwerpen van commerciële samenwerkingsovereenkomsten en in het afzonderlijk document, documenten die overgemaakt worden aan de kandidaat die het recht verkrijgt. Dit principe is a fortiori van toepassing op de « kandidaat » die in de fase van de precontractuele onderhandeling geen enkele contractuele band heeft met de persoon die hem het recht zou kunnen verlenen.

De doelstelling van de artikelen 3 en 5 van de wet is om te voorkomen dat de persoon die het recht verleent de gunstige gevolgen van de bedenktijd bewust zou tenietdoen door de persoon die het recht verkrijgt in de loop van die termijn bepaalde verbintenissen op te leggen. Deze nieuwe verbintenissen zouden de persoon die het recht verkrijgt, binden nog vóór het einde van zijn bedenktijd en hem al zijn onafhankelijkheid ten aanzien van de persoon die het recht verleent ontnemen.

---

¹ Er dient te worden opgemerkt dat de ondernemingen die onder het toepassingsgebied van de wet Willems van 22 maart 2006 vallen de regels moeten respecteren waarin deze wet ter zake voorziet, regels die kunnen afwijken van de bepalingen van de wet van 19 december 2005 en van de aanbevelingen van dit advies.

3) Het probleem dat zich voordoet met betrekking tot de verbintenissen aangeaan tijdens de bedenktijd

Het is correct dat het in artikel 3, lid 2, van de wet bepaalde tot onzekerheid kan leiden wat de organisatie van de toekomstige activiteiten betreft van de persoon die het recht verkrijgt tijdens de maand die aan de ondertekening van de overeenkomst voorafgaat. Dit artikel legt immers een wachttermijn op.

Ook al lijkt het toepassingsgebied van deze bepaling breed te zijn, de *ratio legis* ervan is toch te vermijden dat de persoon die het recht verleent de gunstige gevolgen van de « bedenktijd bewust zou tenietdoen » door druk uit te oefenen op de kandidaat die het recht wil verkrijgen door hem andere verbintenissen op te leggen nog voor de ondertekening van een franchise-overeenkomst.

4) Discussie

De bescherming van de kandidaat ingevoerd door artikel 3 kan echter geen belemmering zijn voor zijn onafhankelijkheid, noch voor zijn vrijheid om overeenkomsten met derden aan te gaan. Zo zou een kandidaat niet kunnen verweten worden dat hij zich een goed gesitueerd verkooppunt dat hem toevallig zou worden aangeboden, wil voorbehouden gedurende de bedenktijd of nog dat hij een arbeidsovereenkomst afsluit met een persoon die perfect aan de vereiste kwaliteiten beantwoordt.

Mocht de commerciële samenwerkingsovereenkomst uiteindelijk niet worden ondertekend dan zou de kandidaat in principe alleen moeten instaan voor de gevolgen van de overeenkomsten die hij op eigen initiatief tijdens de bedenktijd zou hebben afgesloten. Hij zou kunnen proberen deze in onderling akkoord te ontbinden of aanvaarden om zijn medecontractanten te vergoeden volgens de regels van het Burgerlijk Wetboek (art. 1147, 1149, 1150, Burgerlijk Wetboek, enz.) voor zover hij niet voorzien heeft in een opschortende of ontbindende voorwaarde in het geval dat er geen commerciële samenwerkingsovereenkomst wordt afgesloten.

De Commissie haalt echter een aantal gevallen aan die een uitzondering zouden kunnen vormen op het voornoemde principe en die de persoon die het recht in de bedenktijd verleent, d.w.z. tijdens de precontractuele fase, verantwoordelijk kunnen stellen :

- wanneer de persoon die het recht verleent actief deelneemt aan de onderhandelingen gevoerd door de kandidaat met zijn toekomstige verhuurder, werknemer, bankier of om het even welke andere medecontractant, en het gewettigd vertrouwen wektdat er hoe dan ook wel degelijk een commerciële samenwerkingsovereenkomst zal worden ondertekend;
- wanneer de persoon die het recht verleent de kandidaat ertoe verplicht of aanzet om dergelijke overeenkomsten gedurende de bedenktijd af te sluiten;
- wanneer de persoon die het recht verleent een overeenkomst zoals een huurovereenkomst met de kandidaat afsluit;
- wanneer de persoon die het recht verleent de precontractuele onderhandelingen met de kandidaat op foute wijze verbreekt.

Professor Van Ommeslaghe baseert de precontractuele aansprakelijkheid op het algemene principe van de « objectieve goede trouw » waarvan het toepassingsgebied artikel 1134, lid 3,

van het Burgerlijk Wetboek² overschrijdt maar hij sluit de toepassing van artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek niet uit wanneer gedurende de precontractuele fase een aquiliaanse fout wordt gemaakt. Hij herinnert terecht aan de basisregel dat zolang de overeenkomst niet is afgesloten geen van de partijen enig recht heeft op het welslagen van de onderhandelingen³. Er zullen dus bijzondere omstandigheden moeten worden vastgesteld om de aansprakelijkheid van de persoon die het recht verleent aan te tonen.

In de hierboven beschreven casus wordt onderzocht of de persoon die het recht verleent, zich schuldig maakt aan een gedrag dat niet conform is met de goede trouw, zoals het niet meedelen van informatie die onontbeerlijk is voor de kandidaat of hem laattijdig verwittigen dat hij de ontworpen commerciële samenwerkingsovereenkomst niet meer wil afsluiten. Tevens moet worden geverifieerd of de persoon die het recht verleent geen wettelijk normen heeft overtreden zoals bv. een handeling stellen die in strijd is met artikel 3, lid 2 van de wet die een quasi-delictuele fout uitmaakt zodanig dat aan de kandidaat schadevergoeding zou kunnen worden toegekend. Deze schadevergoeding⁴ zal echter *in concreto* moeten worden vastgesteld en het zal niet gemakkelijk zijn om het bewijs te leveren van het oorzakelijk verband ervan met het foutieve gedrag van de persoon die het recht verleent.

De Commissie meent ten slotte dat het eenvoudige feit dat de persoon die het recht verleent « geïnformeerd » wordt over de afsluiting van bepaalde overeenkomsten of over de intentie van de kandidaat om deze af te sluiten tijdens de bedenktijd onvoldoende is om zijn aansprakelijkheid te weerhouden in het geval dat de onderhandelingen niet tot de ondertekening van een franchise-overeenkomst zouden leiden.

5) Advies

Tot besluit, onderstreept de Arbitragecommissie het onafhankelijke karakter van de persoon die het recht verkrijgt en zijn vrijheid om overeenkomsten aan te gaan. De persoon die het recht verleent, is niet gemachtigd om zich in te laten met overeenkomsten afgesloten door de persoon die het recht verkrijgt, noch tijdens de precontractuele fase noch daarna.

De Commissie wil een dubbele aanbeveling doen waarbij zij zowel de kandidaat als de persoon die het recht verleent tot voorzichtigheid aanspoort:

1. Wanneer een kandidaat bepaalde nevencontracten bij commerciële samenwerkingsovereenkomsten wil afsluiten (huurovereenkomst, arbeidsovereenkomst, kredietovereenkomst, overname van handelsfonds, aankoop van materiaal enz..) nog vóór de ondertekening van de voormelde commerciële samenwerkingsovereenkomst, is het raadzaam om zijn voornemen om binnenkort een commerciële samenwerkingsovereenkomst te ondertekenen, te vermelden en om in elk nevencontract

---

² VAN OMMESLAGHE, P., « Verbintenissenrecht », Tome 1er, Bruylant, 2010, nr.336, blz. 519.

³ Idem, nr. 338, blz.. 521

⁴ Bv. uitgaven met het oog op onderhandeling, schadeloosstelling als gevolg van mogelijkheden om andere verrichtingen af te sluiten, de eventuele inbreuk op de reputatie, schadevergoeding om onder meer de bedragen te dekken deze laatste aan zijn medecontractanten die hem van contractbreuk zouden beschuldigen, zou verschuldigd zijn ...

een opschortendes- of ontbindende voorwaarde op te nemen om zo de genoemde bijkomende verbintenissen bij de commerciële samenwerkingsovereenkomst bij niet ondertekening hiervan te kunnen vermijden.

2. Tijdens de bedenktijd moet de persoon die het recht verleent, zorgen dat hij geen overeenkomst met de kandidaat franchisenemer afsluit (1) om de wet ten volle na te leven en om de sanctie van nietigheid van het commerciële samenwerkingsovereenkomst te vermijden en dat hij de kandidaat er ook niet toe aanzet om tijdens de bedenktijd overeenkomsten af te sluiten of te interveniëren in de onderhandelingen die de kandidaat eventueel met derden voert. (2)
